

Uluburun Batığı "Bodrum'da"

Tarih, deniz ve araştırma sevgisi, bir grup insanı bir araya getirmiş. Farklı meslek dallarından olan bu insanlar, 360 Derece Tarih Araştırmaları Grubu adlı bir grup kurmuşlar. Grup, tarih araştırmaları yaparken, "tarihi yaşamayı" amaçlıyor. Bunu yaparak tarihi daha iyi anlayabileceğimizi söylüyorlar. Grubun çok sayıdaki projesinden biri, "Uluburun Batığı"yla ilgili. Uluburun Batığı, bundan 3300 yıl önce Kaş-Ulubu-

run açıklarında batmış olan bir gemiye ait. 360 Derece Tarih Araştırmaları Grubu, bilinen en eski açık deniz batığı olan Uluburun Batığı'nın bir benzerini yapmış. Projenin en çarpıcı yanlarından biri de bu gemiyle gerçekten yolculuk etmeleri. Gemi, 27 Temmuz 2006 tarihine kadar Bodrum limanında demirli olacak. Siz de tarihe "adım atmak" isterseniz, hem bu gemiyi hem de Bodrum Kalesi'nde projeyi fotoğraflarla anlatan sergiyi ziyaret edebilirsiniz.

Kaynak: <http://www.360derece.info/360.htm>

Dondurulmuş İnsanlar

Yeniden Yaşama Dönebilirler mi?

İşte bilimkurgu filmlerinin en sevilen senaryolarından biri: Birini dondurup yıllar sonra buzlarını çözüp yeniden yaşama döndür-

mek. Ancak bu defa, bu senaryo gerçeğe dönüşebilir. Biliminsanları, tedavisi olmayan bir hastalığa sahip insanların vücutlarını dondurup, tedavi bulunduğunda yeniden canlandırmayı düşünüyorlar. Ancak, hücre içinde oluşan keskin buz kristallerinin hücrelere zarar vermesi, böyle bir şeyin gerçekleştirilmesinin önündeki en büyük engellerden biri. Bununla birlikte, Helsinki Üniversitesi'nden araştırmacı Anatoli Bogdan, buz kristallerinin oluşmasına izin vermeden vücutun kimi parçalarının ya da tümünün yavaş yavaş dondurulmasının olası olduğunu kanıtlayan bir çalışma yapmış.

Kaynak: <http://www.eurekalert.org/features/kids/2006-06/acs-ffp062006.php>

Bakteri Metali Koruyabilir

Gece yatmadan önce büyük bir iştahla içmek için aldığınız süt bozulmuş mu? Çok kötü! Ama, bunun sorumlusunu biliyoruz: Bakteri-ler! Bakteriler sütün bozulmasına yol açabildikleri gibi, bir kısmı bizim için zararlı da olabilir. Bakterilerin yol açtığı birçok hastalık var. Ancak, biliminsanları kimi bakterilerden yararlanmanın yollarını buluyorlar. Bu alanda yapılan bir çalışmada, metalleri korumada bakterilerden yararlanılmış. Üzerleri bir koruyucu maddeyle kaplanmadığında metallerin başına ne gelebileceğini hepimiz biliyoruz. Birçok metal malzeme korunmadığında paslanır. Bu nedenle metallerin üzerine çoğu zaman paslanmayı engelleyici boya ya da cila sürülür. Ancak, Güney Kaliforniya Üniversitesi'nden araştırmacı Florian Mansfield bir tür bakterinin metallerdeki paslanmayı engelle-

yebileceğini buldu. Kısaca MR - 1 adı verilen bakteri, hemen hemen her yerde üreyebiliyor ve insanlarla hayvanlara zarar vermiyor. Mansfield, yaptığı deneylerde MR - 1 sayesinde demir, çinko, yumuşak çelik, bakır, pirinç gibi metallerin paslanmaya karşı dirençlerinin arttığını saptamış.

Kaynak: <http://www.eurekalert.org/features/kids/2006-06/uosc-bcp061906.php>

Uydular Gözleri Görmeyenlere Yol Gösterecek

Gözleri görmeyen insanlar için özellikle kentlerde, bir yerden bir yere güvenli bir biçimde gidebilmek pek kolay değildir. Ama artık bu zorluk aşıyor. ESA (Avrupa Uzay Ajansı) ve bir İspanyol firmanın geliştirdiği düzenek sayesinde, gözleri görmeyen ya da görüşleri zayıf olan insanlar kolayca yollarını bulabilecekler. Bunun için küresel konumlandırma sistemi (GPS) uyduları ve veri aktarımı sağlayan ağlar kullanılıyor. Gitmeyi hedeflediğimiz yerle

ilgili gerekli veriler uydulardan alındıktan sonra, Avrupa'da 40 noktada yer istasyonu bulunan EGNOS adlı uydu yer bulma sisteminde işleniyor. Bu veriler, daha sonra cep telefonu sistemi mantığıyla kurulmuş bir ağ yardımıyla kullanıcıya ulaşıyor. Kulaklık yardımıyla sesli bilgilendirmeye dönüşen yer bilgileri sayesinde kullanıcı, ne zaman sağa dönmesi gerektiğini ya da ne kadar daha düz gitmesi gerektiğini biliyor.

Kaynak: <http://www.eurekalert.org/features/kids/2006-06/esa-ssb061906.php>

Yeni Teleskop Tehlikeli Küçük Gezegenleri Yakalayacak

En çok konuşulan karanlık senaryolardan biri de, Dünya'ya büyük bir göktaşını nçarpması. Bu, gerçekleşme olasılığı hiç olmayan bir senaryo değil. Ama biliyoruz ki, çok küçük bile olsa böyle bir olasılık varsa, biliminsanları bunu değerlendirir. Hawaii'de kurulan yeni teleskopun görevi, birkaç yüz metre genişliğindeki küçük gezegenleri (as-

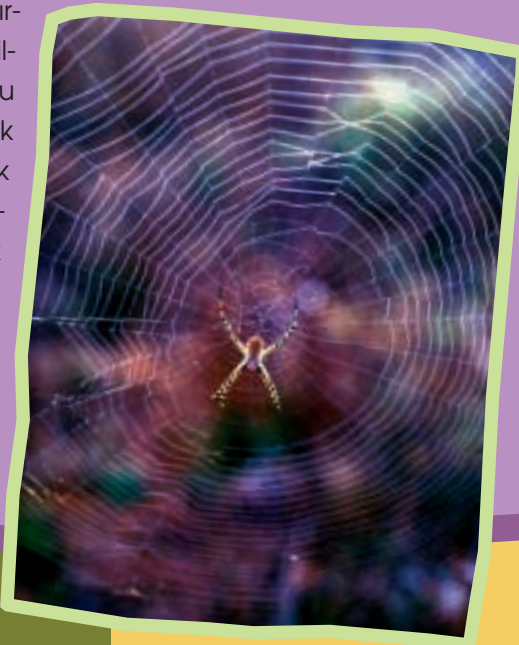
teroid) saptamak. PS1 adı verilen teleskopa 2007'de dünyanın en geniş kamerası yerleştirilecek. PS1, Panoramik İzleme Teleskopu ve Hızlı Yanıt Sistemi (Pan - STARRS) adı verilen büyük bir projenin ilk teleskopu. 2010 yılına kadar üç teleskopun daha kurulması planlanıyor. Toplam dört teleskopun gökyüzünü izleyeceği projede, Dünya'ya yakın geçen ve çapları 300 m'den büyük

olan küçük gezegenlerin % 99'unun teleskoplar yardımıyla saptanabileceği söyleniyor.

Kaynak:
<http://www.newscientistspace.com/article/dn9403.html>

Milyonlarca Yıllık Örümcek Ağları

Hiç örümcek ağına dokundunuz mu? Dokunduysanız bilirsiniz, biraz yapışkan olmasına karşın, kolayca parçalanabilir. Durum böyle olunca da, bir örümcek ağının milyonlarca yıl dayanabildiğine inanmakta zorlanabilirsiniz. Ancak, İspanyol ve ABD'li araştırmacılar en az 110 milyon yıllık olduğu sanılan bir örümcek ağı bulmuşlar, üstelik üzerinde ağa yakalanmış kimi böcek ve amber (çok eskiden kalma ağaç reçinelerinin kaya kadar sertleşmiş hali) parçaları da bulunuyormuş. Ağın

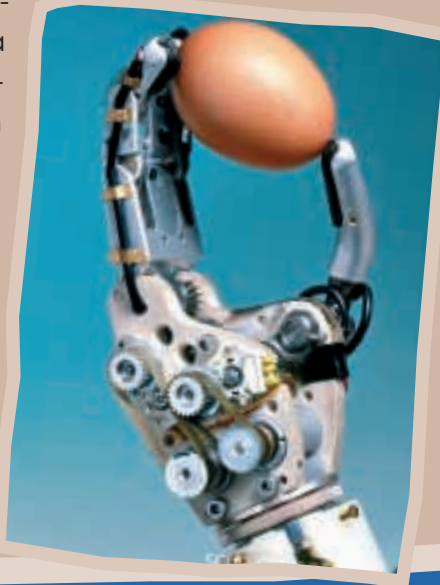

büyük bir kısmı parçalanmış olduğu için, bütününün tam olarak neye benzediği bilinmiyor. Ancak, araştırmacılar bu ağın arka bahçemizde gördüğümüz yapışkan ve yuvarlak ağlardan çok farklı olmadığını düşünüyorlar. Örümcekler konusunda uzman olan araştırmacı Jessica Garb ve diğer araştırmacılara göreyse, bu tür örümcek ağları çok daha eskiden kalma olabilir. Örümcekler, daha önceden örülmüş ağların çevresinde dönerek, üzerine benzer ağlar örebiliyorlarmış. Bu ağı örüdüğü düşünülen örümceğin büyük - büyük annesinin de 136 milyon yıl önce yaşadığı ve bu ağı ilk ören örümcek olduğu düşünülüyor. Bu durumda, bu örümcek ağının en eski bölümleri henüz dinazorlar yaşıyorken örülmüş diyebiliriz.

Kaynak:
<http://www4.eurekalert.org/features/kids/2006-06/aaft-ssw061606.php>

Robotlar da Bizim Gibi Dokunabilecek

Günün birinde, elleri insan eli kadar duyarlı robotlar yapılırsa ne olur? Büyük olasılıkla böyle bir beceri, robotların ayakkabı bağlamaktan tutun da, iskambil kâğıdından ev yapmaya, hatta önemli ameliyatlarda cerrahlığa kadar birçok işi kolayca gerçekleştirebilmelerini sağlayacak. Aslında, şu anda da robotlar kimi açık ameliyatlarda kullanılıyorlar. Vücudun çok duyarlı bölgelerinde çok "ince" çalışmalar yapmaları gerektiğinde, cerrahlar bu tür kesme, çıkarma, dikme gibi işlemleri "incelikle çalışan" robotlara yaptırıyorlar. Ancak, gelecekte robotların çok daha "incelikli" çalışabilecekleri ameliyatlara girebilmeleri için, insan eli-

nin duyarlılığında olmaları gerekiyor. Araştırmacılar bunun için çalışmalara başladılar bile. Geliştirilen yeni bir algılayıcı, insan parmakları gibi basınç ve dokuya duyarlı. Özel bir tür filmin kullanıldığı çalışmada, araştırmacılar bozuk para gibi bir nesneyi filmin üstüne bastırılmışlar. Uygulanan baskıyla filmde bir parlaklık oluşmuş. Bu ışığı algılayan kameraysa, bozuk paranın çok ayrıntılı bir görüntüsünü çıkarmış. Kullanılan bu gereçlerin ne

kadar duyarlı olduğu görüldükten sonra, robotların ellerinde de bu filmin kullanılabileceği düşünülmüş. Film-den gelen ışığı görüntüye dönüştüren kamera da robotu idare eden bilgisayara bağlanacakmış. Öyle görünüyor ki robotlar da insan elle-ri kadar duyarlı ellere kavuşabilecekler.

Kaynak:

<http://www.eurekalert.org/features/kids/2006-06/aaft-ast060206.php>

Güneş'e Selam Yola Devam

Formula G, TÜBİTAK Güneş Enerjili Araba Yarışları'nın bu yıl ikincisi düzenleniyor. Türkiye'nin çeşitli üniversitelerinden öğrencilerin oluşturduğu takımlarca yapılan araçlar, Güneş'ten aldıkları enerjiyi elektrik enerjisine

dönüştürerek çalışıyorlar. Bir başka deyişle, bu arabaların tek yakıtı Güneş! 38 takımın katıldığı bu yılki yarışların ilki 6 - 9 Temmuz'da İzmir'de gerçekleştirildi. Yarışta İstanbul Teknik Üniversitesi'nden Arıba 1 adlı araç birinci, Sakarya Üniversitesi'nden Sagar ikinci, İstanbul Teknik Üniversitesi'nden Arıba 2 de üçüncü oldu. Ancak, bu yalnızca yarışın ilk ayağıydı. 20 - 22 Temmuz'da yarışın ikinci ayağı, İstanbul Kurtköy'deki İstanbul Park Pisti'nde gerçekleştirilecek. Girişin ücretsiz olacağı 22 Temmuz'daki büyük finale hepiniz davetlisiniz.

Elif Yılmaz